

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

"LABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter štane
mesечно po pošti D 10—, za ino-
stranstvo D 18—, dostavljen na dom
D 11-50, na izkaznice D 10—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "LABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslana plačana v gotovini.

LABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — ŠHS poštnoštevilka
razna št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odpove. — Kolopis se ne vrača.

Leto: IV.

Maribor, sreda 7. marca 1923.

Številka: 53

Demokratizem in inteli- genca.

Akademski časti so imele nekdanj več
pomena kakor ga imajo danes. Bile so
bolj redke, zato so uživale pa tudi več
ugleda. Tudi nižje ljudstvo jih je cenilo
in zato je poverilo svoje zaupanje veči-
noma šolani inteligenci. A »rodoljubie-
na« to zaupanje kaj čisto zlorabili, med
letih svetovne vojne pa je nastal narav-
nost prepad med šolano inteligenco in
preprostim narodom. Inteligenca je po-
vsem izgubila zaupanje širokih plasti
ljudstva pa je zaželelo rešiti se jerobstva
te inteligence.

Med ljudstvom najdemo sicer zelo
mnogo naravnih inteligence, ki pa na za-
lost nima ne časa in ne volje posvetiti
se javnim zadevam. Radi tega nekatere
zdrave ideje ne napredujejo in se ne
razvijajo tako kakor bi zaslužile, kajti
šolana in delavoljna inteligenca ne dose-
že moči in veljave, ker mu ljudstvo ne
zaupa, ljudstvo pa ne doseže svojih ci-
ljev, ker nima zadostnega števila delav-
nih moči. Obe strani trpita škodo in ni
nobena dvoma, da se bosta morali praj
ali slej zopet poboriti in si zaupati. In to
bo obema v korist.

Posebno mesto pa zavzema inteligenca
med demokratijo. Ker velik del naše in-
teligence te vloge ni umel, je izgubil
upliv in veljavo, ki ji pripada. Kakor
demokratizem ne loči modre krvi od ide-
če, tako tudi ne vprašuje po šolskih iz-
pričevalih in se ne briga za doktorske
diplome. In pomanjkanje demokratizma
je, če kdo zahteva radi svojega doktor-
skega predikata večjo veljavo, kakor si
jo more pridobiti s svojo mislijo in s
svojim nastopom. Popolnoma zgrešeno
je, če se postavi med kmetske ljudi v
pozi avtoritete, zato da bi delil nauke, a
sam se ne pusti poučiti; popolno napač-
no je, če pohvali obrtnike ali trgovce,
kako velezaslužna je misel, da so pokli-
cali na svoj sestanek tudi »inteligenta«
kakor da bi naših obrtnikov in trgovcev
ne smeli šteti med inteligente. Tako po-
stopanje gotovo ni demokratsko.

Danes najdemo hvala bogu med vsemi
stanovi našega naroda toliko naravne
inteligence, da se ji mora umakniti mar-
sikatera doktorska diploma; da, pogosto
uobjemo tako zrele misli, kakršnih ne pre-
more nobena druga šola kakor šola živ-
ljenja. Zato proč z domišljijo, ki je mor-
da na mestu glede strokovnega znanja,
kakor pa ni na mestu v javnosti, ni na
mestu tam, kjer se naj krešejo misli za
blagor celokupnosti. Taka domišljija
more samo škodovati zblžanju, škodovati
dobri stvari. To se mi je zdelo potrebno
povedati sedaj, ko se v volilni borbi
zblžujejo in spoznavajo različni ljudje
in ko iščejo stikov tudi ljudje, ki jim je
usoda dodelila žal mnogokrat nesrečno
roko in nesrečen temperament. Dr. P. S.

Angora-Ruhr-Moskva.

(K zunanjepolitičnemu položaju.)

Maribor, 6. marca.

V času, ko smo intenzivno zaposleni
z domačimi zadevami, ne smemo izgubiti
izpred oči dogodkov v inozemstvu, ki
imajo tudi za nas več ali manj važen po-
men. Pozornost zapadne Evrope je sedaj
obrnjena proti vzhodu. Znano je, da je
bila lausanska konferenca, ki bi mora-
la rešiti turško-grški spor, na nenavaden
način prekinjena. Delegati so se enostav-
no razšli, ne menč se drug za drugega.
Ravnokar zboruje velika angorska skup-
ščina, ki se bo odločila za ali proti spre-
jetju mirovne pogodbe. Od tega sklepa je
odvisen mir na bližnjem vzhodu. Naše
države se ta spor neposredno ne tiče, zelo
pa interesira naše zavezničke. Kakor koli

Pogajanja v Sušaku o ureditvi pro- meta z Reko.

Sporazuma še ni.

Sušak, 6. marca. Včeraj popoldne so
se sestali naši in italijanski delegatje v
svrhu ureditve prometa. Razmotrivalo se
je vprašanje prometa na reškem kolo-
dvoru ter osebnega in tovarnega prome-
ta med Sušakom in Reko. Kar ni prišlo
do sporazuma, so se določili posebni eks-
perti, ki naj prouče to vprašanje na licu
mesta. Kljub temu, da so težkoče zelo ve-
like, upajo naši delegatje, da bo kmalu
prišlo do sporazuma.

Sušak, 6. marca. Italijanski delegat
Mateo Gestili je včeraj odpotoval v Rim,
da poroča italijanski vladi o dosedanjem
poteku pogajanj, kakor bo dobila itali-
janska delegacija nove instrukcije. Tudi
naš delegat je odpotoval v Beograd. Ko-
misija nadaljuje svoje delo. Včeraj se ni
vršila nobena konferenca, kar je dalo po-
vod govoric, da je komisija prekinila z
delom. Popoldne je imel predsednik ju-
goslovenske delegacije dr. Rybač s pred-
sednikom italijanske delegacije daljši
razgovor, v katerem sta razpravljala o
zadnjih dogodkih na Sušaku. Naša ob-

mejna straža proti reškemu ozemlju je
znatno ojačena, tako, da je vsak prehod
meje izključen.

Sušak, 6. marca. O dogodkih, ki so
se dogodili soboto zvečer po evakuaciji
Sušaka, se poroča: Ko so se zvečer vršile
v mestu velike slavnosti, je nek fašist
napadel ravnatelja Prve hrvatske štedio-
nice in ga tako udaril z železno palico, da
je padel nezavesten in krvaveč na tla,
ko se je zopet zavedel, ga je napadel zno-
va in ga pobil na tla. Italijanski kara-
binjeri so mirno opazovali ta dogodek.
— Fašisti so napadli tudi skupino deklic.
Z nabitimi samokresi so grozili čez most
proti Sušaku. Previdnemu nastopu na-
ših oblasti se je zahvaliti, da ni prišlo
do daljših in resnejših spopadov. Na Su-
šaku je sedaj vse mirno. Včeraj so naši
orožniki aretirali v Brajdici tri fašiste,
ki so imeli bombe s seboj. Italijani se
trudijo, da bi za vsako ceno provocirali
naše prebivalstvo, kar bi jim potem dalo
povod za nove pustolovščine in za pre-
ganjanje jugoslov. življa v Istri.

Skrita municija v Bratislavi.

Bratislava, 6. marca. Na neko za-
upno prijavo je izvršila mestna policija
v poslopju mestnega policijskega kapi-
tanata hišno preiskavo. V kleti so našli
dve strojni puški, šest navadnih pušk in

šest zabojev ostre municije po 3000 nabo-
jev in 45 ročnih granat. Sum je padel
na nekoga policijskega nadstrazarja, ki
je madžarski državljani, a je še vedno v
službi mestne policije.

Vseruska delavska zveza za delavce v Po- ruhrju.

Berlin, 6. marca. Berlinska »Rote
Fahne« poroča iz Moskve, da je sklenila
vseruska delavska zveza poslati delav-

cem v Pomeriju potom nemške delavske
zveze 500.000 pudov kruha, t. j. 10 milijo-
nov kg.

Pogajanja med Dansko in Rusijo.

Kopenhagen, 6. marca. V prihod-
njih dneh odpotuje v Moskvo posebna
danska komisija, ki se bo pogajala s
sovjetsko vlado glede obnove gospodar-

skih odnosov, zlasti pa glede sklepanja
trgovinske pogodbe med Dansko in so-
vjetsko Rusijo.

Ameriški zakon o vrnitvi zaplenjenega pre- moženja.

Washington, 6. marca. Predsednik
Harding je danes podpisal zakon o vrnit-
vi med vojno zaplenjenega premoženja.

Vrnilo se bo le ono imetje, čegar vred-
nost v nobenem slučaju ne presega 10.000
dolarjev.

O vltomu v nemško poslaništvo v Rimu.

Rim, 6. marca. O vltomu v nemško po-
slaništvo v Rimu se doznajajo sledeče
podrobnosti. V noči od sobote na nede-
ljo so poskušali trije neznanec izvršiti
vltom v vilo nemškega poslaništva. Med
vltomilci in obojem poslaništva, ki ga
je vzbudil šum, se je vnel pravcati boj,
tekom katerega je padlo na obeh straneh
več strelcev. Po kratkem boju, v katerem
je bil eden vltomilcev in poslaniški tajnik
Altenburg težko ranjen, sta bila dva vltom-
ilca prijeta, dočim je tretji pobegnil. Pri-
jeta vltomilca doslej nista hotela na-
vesti nikakih podatkov niti o svoji osebi
niti o namenu vltoma. Sumi se, da gre
za kako politično zadevo.

BORZA.

Curik, 6. marca. (Izvirno). Sklepni
tečaj. Pariz 32.67, Beograd 6.00, London
25.14, Berlin 0.0235, Praga 15.80, Italija
25.67, Newyork 52.475, Dunaj 0.0075, Bu-

dimpešta 0.18, Varšava 0.012, Sofija 3.10,
Bukarešta 2.55.

Zagreb, 6. marca. (Izv.) Pariz 5.425—
5.475, Švica 16.95—17.10, London 4.26—4.27,
Berlin 0.405—0.415, Dunaj 0.1285—0.1295,
Praga 2.685—2.695, Italija 4.36—4.40; New-
york 90—91, Budimpešta 3.05—3.10.

Upor v Siriji.

London, 5. marca. »Welffov urad«
poroča iz Carigrada, da se je v okolici
Aleppa v Siriji uprlo prebivalstvo proti
francoskemu moštvu, pri čemer je bilo
pet francoskih vojakov ubitih. Zveza z
okoljskimi mesti je pretrgana.

Naša škrinjica v maribor-
skem volilnem okrožju je
prva!

se pri nas večkrat govori o »krivičnisi-
antanti, je vendar gotovo, da so naši za-
vezniki in prijatelji samo oni, ki so proti
reviziji mirovnihih pogodb.

V spor med Grki in Turki so zavoz-
ljane tudi evropske velesile, zlasti An-
glijci. Če bodo Turki sprejeli mirovno po-
godbo, tedaj je vsaj začasno utrjeno nji-
hovo stališče na vzhodu. Jasno pa je, da
so dogodki na vzhodu v ozki zvezi z do-
godki v Evropi. Turčija bi nikdar ne na-
stopala tako drzno, če bi se ne zavedala,
da stoji za njo velik del Evrope, namreč
Rusija, Nemčija in Madžarska. Znano je,
da Nemčija — ona Nemčija, ki se veže z
ruskimi boljševiki in s turškimi kema-
listi — ne more biti naša prijateljica.
Njen največji interes je, da se združijo
vsi oni, ki so nezadovoljni nad zmago
antante in nad novim evropskim položa-
jem. Mi ne moremo med te nezadovolj-
neže, ker bi s tem izdali samega sebe.

Nemčija in Rusija delujeta roko v ro-
ki s Turčijo. To pomeni, da se stara voj-
na fronta obnavlja. Nemčija je sicer bila
vojaško poražena, izgleda pa, da dejari-
sko noče končati vojne in gibanje nje-
nih reakcionarjev je najboljšje zname-
nje, da je duševno še bolj oborožena in
nevarnejša kot je bila med vojno. Nem-
čija je faktično dosegla znatno zmago,
ko so prišli na površje ruski boljševiki.
Ko se je uprla še Turčija in ko se je za-
čelo žiriti po vsem Orientu nevarno pan-
islamsko gibanje, ki lahko razmaje ta-
melje kolonijalnega gospodarskega si-
stema ene največjih svetovnih držav —
Velike Britanije — je ta zmaga stopila
v nadaljno fazo svojega razvoja. Vedno
jasneje postaja, da se Nemčija maščuje
za Ruhr v — turški Angori in v Moskvi.
Naša država bo morala imeti v bodoč-
nosti zelo dobre državničke, da bodo spre-
tno krmarili med Seilo in Karibdo veli-
kih mednarodnih nasprotij. Položaj Nem-
čije je lahko nevaren, istotako sedanjih
molk sovjetske Rusije. Dogodki se bodo
razvijali proti naši volji in nemara na-
še v bližnji dobi čakajo presenečenja.

Ravnokar se govori o pripravljanju
enotne fronte vseh reakcionarjev v Ev-
ropi. Na Dunaju se mudi znani polkovnik
Bauer, inscenator Kappovega puča. Zna-
no je, da je pred kratkim prepotoval
Avstrijo voditelj celokupne nemške re-
akcije Ludendorff. Med avstrijsko omila-
dino se širi organizacija tzv. Haken-
kreuzlerjev. Položaj na Bavarskem je
zelo napet. V Nemčiji je vedno manj
trezno mislečih ljudi. Zdi se, da je po-
plava reakcije neizdrljiva.

Sočasno se pripravlja tudi Madžarska.
O tem se piše v javnosti dan za dnem.
Značilno je, da je Madžarska izmed sred-
njeevropskih držav prva, ki bo poslala v
Angoro svojega pooblaščenega zastopni-
ka. Ne gre zgolj za simpatije med mad-
žarskimi vitezi in turškimi paši, gre za
čisto realne načrte, za nov program pan-
germanizma.

Za Jugoslavijo je važnega pomena
konferenca bolgarskih in jugoslov. dele-
gatov, ki se je pred tremi dnevi pričela
na naših tleh, v Nišu. Bolgarska vlada
hoče pokazati svojo lojalnost in miro-
ljubnost, zato je poslala našo vlado, da
naj zastopniki obeh držav sporazumno
rešijo najbolj pereča vprašanja, zlasti
glede akcije proti tzv. makedonstvuju-
šim. Makedonstvujušči so komitaška
organizacija, ki ima namen nasilno osvo-
jiti somišljenike prejšnje protisrbske in
protiantantne vlade, dalje razni zločinci,
ki so med vojno ropali po Srbiji in za-
krivili strašne pokolje ter drugi temni
elementi. Makedonstvujušči so vseskozi
reakcijska tolpa, ki si skuša z nasi-
ljen in z zločinstvom pridobiti oblast.
Ravno ob začetku konference v Nišu so
zopet napadli našo mejo in v vasi Tana-
tarce pomorili našo orožniško patruljo.
Izgleda, da so to storili namenoma ravno
v trenutku, ko se v Nišu posvetujeta naša

in bolgarska komisija glede ukrepov proti komitašem. Nekateri celo mislijo, da je to samo trik — Stambolijskega, ki hoče na ta način dokazati, da Bolgarija brez močne vojske ne more krotiti nelegalnih organizacij.

Svetlejši dogodek v zunanjem položaju naše države je izpraznitev III. cone in Sušaka. S tem je razmerje z Italijo urejeno vsaj za silo. Trajno pa ne more nihče zaupati Mussolinijevemu obrazu.

Volilno gibanje.

Tovariši obrtniki!

Stvarjali smo različne načrte o samostojnem nastopu in o samoohranbi naših interesov. Pričakovali smo velikih sprememb od naših tovarišev iz Hrvaške, Bosne, Srbije itd., nadejali smo se velikega obrtniškega gibanja širom vse domovine. Toda strankarska odarnost in nepopolno demagogija, ne narodnih, temveč sebičnih koristarjev, je zastupljala danes dan naše tovariše. To jim je kakor tudi nam onemogočalo resnega dela, da bi stopili na plan.

Tovariši! Demagogija nam je uničila eksistenco. Sebičnost nekaterih cederuhov ubija nam naš razvoj in onemogočuje nam naš obstanek! Na sto in sto demagogov nima drugega poklica, kakor da se na račun naroda rajejo v esprejje. — Vprašam Vas, če bodo ti ljudje zmorni, da v bodoči državni skupščini zastopajo naše interese? Jaz mislim, da ti ljudje, kateri ne delajo s svojo roko in glavo za svoj obstanek in napredek, tega ne bodo zmorni.

Obrtništvo v Sloveniji ni sledilo tem primerom. Ko smo videli, da strankarska gonja v širši domovini ni prinesla plodnega sadu, smo se trdno odločili, da ne sledimo našim tovarišem. Za bodočo narodno skupščino skušamo pridobiti pod vsako ceno čim več obrtnih zastopnikov. Prepričani smo, da se nam bo tudi posrečilo, ker le oni bodo imeli smisel in razumevanje, da zastopajo v pravem smislu naše interese. Da je sedaj naš položaj neznošen, o tem ni treba govoriti; ta naš težki položaj pa razume le obrtništvo, kateri ga na lastnem hrbtu občuti. Mislim, da je to tako jasno, kakor je jasno, da ga ne razume tisti, ki ni obrtnik.

Obrtniki, otrešite se demagogov in po-kažite enkrat za vselej, da se ne damo terorizirati, da se ne damo zlorabljati od ljudi, kateri naših ran ne občutijo in nimajo izkušenj v trpljenju obrtnika.

Obrtniki! 18. marca je dan odločitve. Ta dan vsi na plan, in obrtniki Rebek-Gumzej itd. morajo biti izvoljeni, da zastopajo naš stan in naše interese.

Obrtnik.

—□—

Interesanten demokratski shod v Prevaljah.

Dne 4. aprila je imela »Napredna kmečko-obrtna zveza« svoj zaupni sestanek v Prevaljah. Ker se je vršil ravno takrat in ravno v nasprotni gostilni tudi klerikalni shod, je nekaj udeležencev šlo tudi tja, da sliši klerikalne »slagerje«. Na klerikalnem shodu razlagal je dr. Ogrizek iz Celja, da je centralizem največje zlo za našega kmeta, ki drvi v prepad in da ga bo rešila samo avtonomija. Ponavljal je znano demagoško neumnost, da Srbi ne plačajo nobenih davkov, da greves denar, ki se nabere v Sloveniji, v Srbijo in namigaval, da se porabi samo za Srbe. Vsega tega so seveda bili krivi demokrate. Tudi agrarna reforma bi se dosegla samo s pomočjo avtonomije, pri kateri bi imel odločilno besedo slovenski kmet. Ker je kvasil take neumnosti, se nekateri privrženci demokratske in socialistične stranke niso mogli vzdržati smeha in medklincev, kar je navdušilo dr. Ogrizeka do izreka, da je vsak idi-ot, ki ni za avtonomijo. Kandidat Slov. ljudske stranke je pripovedoval, da se bo potegoval tudi za avtonomijo, za kmete, za obrtnike, za vojsake, skratka za vse, kar je našel priporočljivega v »Straži« in v »Slovincu«. Ko so bili klerikalni poslušalci na tak način nahujskani in zdresirani, so prišli k Rožmanu, da bi razbili shod kmečko-obrtni zveze. Med tem, ko je opozicija na klerikalnem shodu delala samo medklince, sicer pa zborovanja ni motila, so klerikalci na tem shodu vpili kar po štirje na enkrat. Besede centralizem in »avtonomija« so jim rojile po

glavi, tako da se od teh besed kar ločiti niso mogli. Sele ko jih je dr. Müller pozval, da naj vendar povedo, kaj pod tem razumejo in kaj hočejo, postali so malo bolj malobesedni in jim je konečno dr. Müller v njihovo začudenje obrazložil, da jim sedanja ustava nudi mnogo več pravic kakor vsaka klerikalna avtonomija. Videlo se je kmalu, da od mariborske oblasti niti pojma niso imeli. To je dalo govorniku priliko, da je ožigosal hujskajočo metodo klerikalcev sploh. Pri tem se je skliceval v prvi vrsti na vse članke, s katerimi je ožigosal »Ljudski dnevnik« sedanjio lažljivo agitacijo SLS, ter je citiral nekaj teh člankov dobesedno. To je zadelo v živo in izzvalo nov hrup, ki pa se je konečno zopet poleglo, ko je dr. Müller izjavil, da bo obrazložil vse tiste fraze, s katerimi so ga hoteli pre-vpiti. Ker so nekateri nahujskani od klerikalnih voditeljev trdili, da živina ni na nobene cene, da je sedanja kupnina komaj napitnina, je prišel govor na socialne razmere in so konečno tudi nekateri klerikalci uvideli, da bi cene, katere želijo v svoji fantaziji nekateri klerikalni neumneži, obsodile na lakoto ravno tako klerikalne kakor napredne obrtnike, socialistične kakor klerikalne delavce itd. ter bi kmet sam moral potem ne samo živino, ampak tudi vse industrijske pridelke dražje plačati. Najbolj osmešili so se nekateri razgajajoči s trditvijo, da Srbi ne plačujejo davkov in da grejo vsi naši davki v Srbijo. Dobili so primeren odgovor, katerega dr. Ogrizek ni znal drugače odbiti, kakor da je ves čas upil: »dr. Müller centralist!« Tudi v vpitjem po agrarni reformi niso imeli sreče, ker jim je tudi v tem oziru dr. Müller po-jasnili pravo stališče Kmetko-obrtni zveze. Pariral je vsak medklincev primer- no obrazložbo, tako da je proti koncu lahko mirno obrazložil ves program. Ja-ko dobro je posegel v debato tudi učitelj Doberšek kot zastopnik socialistov, ki so se v vsakem obziru obnašali jako res- no in taktično in so večkrat z vso odloč- nostjo zavračali neumne trditve kleri- kalnih nahujskancev. Tudi g. Jaklič je imel jako srečen nastop. Proti koncu sta se še oglasila za klerikalce Lebnik in Kotnik, ki sta govorila mirno in brez fraz zastopala svoje stališče. Dr. Müller jim je takoj odgovorjal in dosegel pri- trjevanje tudi pri nasprotnikih. Žal se je zgodil tudi neki incident, ker je v za- četku, ko so klerikalci tulili za svojo av- tonomijo, ko so morali slišati, da je v Avstriji niso zahtevali in da je sam Ko- rošec pustil ljubljansko avtonomijo in šel igrati srbskega ministra, zaklical eden teh nahujskancev: »živela Avstrija,« česar se je potem klerikalna družba ven- dar sramovala. Ta shod predel je led in meglo, ki sta tlačila naše ljudstvo na meji posebno tudi radi tega, ker se je od naše strani vedno mislilo, da v tem okraju ni mogoče ničesar napraviti. Tudi koroški kmet na meji bo sčasoma uvidel, da so ga klerikalci dosedaj samo hujskali in izrabljali. Kot značilno bi bilo omeniti še, da so na večer poprej privrženci nemške stranke nabili po Prevaljah liste z napisi: »Nieder mit Serbien, hoch Deutschöster- reich« in z slično vsebino. To so sadovi samostojne nemške liste in radikalsko- nemških kupčij!

—□—

Kako bodo izgledale volitve? Po shodih zadnje nedelje vprašali smo pozna- valca naših političnih razmer, ki je pred 14 dnevi objavil v našem listu svojo o- ceno izida volitev, kako je stanje po nje- govem mnenju danes. Po njegovi sodbi bi bilo računati na okroglo 90.000 oddanih glasov in količnik 5600. Tudi danes sodi naš izvestitelj, da bodo ostali brez ko- ličnika Korošci, Korošci, narodni so- cialisti, radikali, Nemci, Novačan in Ra- dič. Klerikalce cenil kakor prej na 32 ti- soč, Golouhovim socialistom daje 15.000. Napredni kmečko-obrtni zvezi čez 10.000 glasov in samostojni okoli 10.000. Zani- mivo je, da tudi tokrat obračun izpade tako, da male stranke, katerih glasi od- padejo brez količnika, delajo posredno v korist največjih strank. Dočim bi napred- na kmečko-obrtna zveza in samostojna dobili zdaj po 2 mandata, dobili bi soci- jalisti 4 mandate, klerikalci pa 7. Če bi šli kmečko-obrtna zveza in samostojna skupaj, dobili bi pri sicer enakih šte- vilkah namesto 4 mandatov 5, a socija- listi mesto 4 le 3 mandate.

Na deželo si ne upajo demokrate, pra- vi častita »Straža«. Zborovali smo v ne- deljo v Framu, Slivnici, Kapelah, v Do-

bovi, v Prevaljah, v Dornovi, v Križev- cih, v Smarjeti pri Rim. Toplicah, v St. Pavlu pri Preboldu, v Vitanju, v Sira- nicah in drugod. Ali to ni dežela? Vas, gospodje klerikalci, ne bomo hodili pro- stiti dovoljenja, da smemo zborovati na deželi, in bodite prepričani, da vam bo- do naša zborovanja po deželi še delala velike preglavice.

Krč je lomil od smeha zborovalec na nedeljski radikalski polomiji v Kazini celo vse mariborske radikale in radikal- čiče, ko jim je g. minister in spe dr. Dernovšek razlagal, da bodo imeli radi- kalci v novem parlamentu 180 mandatov, zlasti pa, ko je z divjim pogledom zagro- zil, da »če ne pojde z dobro, bo šlo pa s silo!« Ej, ej, kako hitro se nekateri na- vzamejo radikalskih terorističnih me- tod. »Anpassungstheorie« pa res ni prazna fraza!

Slepec je govoril o barvah. Nam je prijetno, da so čule deputacije gos- podarskih krogov preteklo soboto v Mari- boru govoriti ministra Stojadinovića. — Trgovski deputaciji, v kateri ni bilo no- benega Nemca, je mož v nemškem jeziku hotel nekaj prav pametnega povedati s tem, da je izjavil, da je v Nemčiji študi- ral in ve, da so Nemci državo hranjujoč živeli. Kako in katero državo želijo Nemci ohraniti? Le svojo! Naše ne! In kdo je dopovedal g. Stojadinovića, da je Maribor tako nemški? In je-li prišel g. Stojadinović semkaj res le Nemce iskati? Ali so zato postavili tu kandidata, ki se je v Nemčiji šolal? Nočemo delati gosp. Stojadinovića krivice. Če bi ne bil tako slabo poučen od zloglasnih svojih tukaj- šnjih trabantov, bi ne bil tega kozla ustrelil. Mi smo uljudni ljudje in mu to odpustimo. Vendar naj nam oprost, če si mislimo na tistem, kak dobiček bi bil nam tak poslanec, ki o naših razmerah govori kakor slepec o barvah.

Demokrate in radikalec ena stranka. S trditvijo, da bosta se ti stranki združili, skušajo olikane omahljivee pridobiti ra- dikalni mešetarji. Kako resno to mislijo, videti je iz baharije dr. Dernovška in dr. Stojadinovića, da bodo imeli sami toliko poslancev, da ne rabijo nobene druge stranke. Tudi oblast bodo izrabili, če treba, pravijo. Ali so to potem sploh volitve? Da se zavrne tako besedjenje, opozarjamo, da so dogodki zadnjih me- secev zvezo radikalev in demokratov storili zelo težko, če ne nemogočo. Demo- kratizirani nikdar ne morejo odobriti nemške- ga kurza v politiki naših krajev, niti zapiranja nacionalistov, niti razsipanja javnih sredstev in nasilja uradov v vo- lilne svrhe. Edini resni politični stranki in listi sta pri nas dr. Koroščeva in dr. Kukovec. Kdor ni klerikalec, drži se liste dr. Kukovec.

»Kmetijski list« naivno oprašuje, če je res dr. Kukovec podal Kuharju in Rebeku izjavo, da tako enemu kakor drugemu odstopi mandat, če dobita pri volitvah 18. tm. vsak zase količnik. Na to odgovorjamo le, da smo mi dotična pi- sma g. dr. Kukovca Kuharju in Rebeku v celoti objavili. Naj v uredništvu »Kmet. lista« bolj natančno citajo, pa jim ne bo treba staviti takih bedastih vpra- šanj. Mi pa samo vprašamo s svoje stra- ni, če je tudi g. Drogenik podal enake iz- jave Mermolji in Piklu, ker bo to bolj potrebno, kakor je bilo pri dr. Kukovcu. Dalje vprašamo, če ve g. Drogenik goto- vo, da bo Hartner v slučaju izvolitve šel v njegov klub, ker g. Hartner pripove- duje svojim volilem, da še ne ve, kateri stranki se bo pridružil. Seveda, saj je tu- di pred leti bil izvoljen v ogrski parla- ment kot kandidat opozicije, v parlamen- tu pa se je priključil Košutovi vladni stranki. Ta vprašanja si naj gospodje pri SKS najprej med seboj razjasnijo, po- tem šele naj stavijo na nas svoja brihtna vprašanja.

Še ena radikalska polomija. Razbit shod v Murski Soboti. Za nedeljo popo- dne so sklicali radikalec shod v Mursko Soboti. Prišel je sam dr. Stojadinović. 6 madžaronov je izobesilo zastave. Pri Dobruju se je ob 4. uri zbralo nekaj lju- di, večinoma nepristaši radikalev. Sto- jadinović je nastopil le kratko in zelo nesrečno. Hribar je tolmačil njegov go- vor na slovensko. Kandidat Benko je obljubljal odpravo draginje in podpi- ranje mesne industrije. (Seveda, saj on je izvoznik!) Splošno ogorčenje je zavladalo, ko je hvalil radikalsko korup- cijo s podkupovanjem. V trušču in vri- šču je ufonil njegov govor, nastopiti je morala policija in shod je končal po ra-

dikalsko. Zvečer so imeli svečan banket, ki se je razvil v divje popivanje do 7. ure zjutraj. Pravijo, da se je potrošilo nad 100.000 K.

O shodih v Prevaljah, Šoštanj, Smartern ob Paki, Vitanju, Stranica, Vranskem in St. Pavlu, Slivnici in Framu, Križevcih itd. ti so se vsi zelo lepo obnesli in znova pokazali, da ljudstvo začena izpregledovati, poročamo radi pomanjkanja prostora jutri.

V Križevcih pri Ljutomeru se je vršil v nedeljo pri Hauptmannu javen volilni shod, katerega se je udeležilo nad 100 ljudi. Shod je potekel mirno in stvarno. Kandidat g. Cvetko je razvil svoj pro- gram, ki so ga navzoči navdušeno odo- brilli. Tudi Mursko polje se pričinja o- tresati klerikalizma in razveseljivo je, je baš naša stranka razbila kot prva o- kove, v katere je tiščal klerikalizem tamošnje kmote.

Shod v Šoštanju v nedeljo 4. tm. je jako lepo uspel. Predsedoval je župan g. Marinček. Govorila sta kandidata Gum- zej in Fr. Mravljak. V imenu obrtnikov je govoril g. Jakob Volk. Župan Mar- inček je v sklepnih besedah navduševal zborovalec za intenzivno agitačno delo.

V Smartern ob Paki sta imela kan- didata Gumzej in Mravljak zaupni se- stanek. Vkljub temu, da je bil sklican na osebna vabila, je pripeljal znani klerikal- ni priganjač Steblovnik svoje ljudi v lo- kale, kjer je bil napovedan naš sestanek. Pridobil ni seveda s tem nič le pokazal je, da se klerikalci še vedno ne zavedajo poštenosti političnega boja.

V Dobovi pri Brežicah je v nedeljo dne 4. marca sijajno obiskan shod »Na- predne kmečko-obrtni zveze« pokazal moč demokratske stranke, ki je edina močna stranka pravičnosti, odkritosrčno- sti in zastopnica vseh slojev. Na shod je pridrevelo par klerikalcev s svojo avtono- mijo v žepu in nekaj kraljevih Radič- vih republikancev, hoteč ugovarjati go- vornikom g. dr. Zdolšku in našemu kandidatu g. Holiju, ki sta tako teme- ljito razpravljala naš program, da niti eden od klerikalcev in republikancev ni mogel ugovarjati. Ko so Radičevci uvi- deli po polurnem poslušanju, da vsi sloji pristopajo k »Napredni kmečko-obrtni zvezi«, so se s kislim obrazom in »zklj- kom« pojdimo, republikanci« odstranili. Shod je trajal poldrugo uro.

Kapele pri Brežicah. V nedeljo 4. tm. je bil velik javen shod v gostilni Vid- marjevi, kjer sta v nabito polni dvorani govorila obrtni kandidat Josip Holy in dr. Jos. Zdolšek. Vsi navzoči so soglas- no odobrili kandidature kmečko-obrtni zveze.

Dnevna kronika.

— Smrtna kosa. Pri Sv. Stefana nad Smarjem je 3. t. m. umrl posestnik An- drej Medved, vrl naprednjak in naš bo- bojnik. Bodi mu blag spomin!

— Pogreb g. Ivana Raušla v Obrežu pri Središču se je izvršil minolo soboto popoldne ob ogromni udeležbi ljudstva. Demokratsko stranko sta zastopala pri pogrebu gg. Petovar in dr. Kukovec, ki se je v imenu stranke ob odprtem grobu poslovil od pokojnika.

— Dr. Kukovec in Orjuna. Poleg dru- gih vprašanj je razpravljal dr. Kukovec v nedeljo v svojem velikem govoru v Pin- ju tudi vprašanje preganjanja jugoslo- venskih nacionalistov. Označil je tudi to kot brezvesten volilni manevar radi- kalcev. Najprej nasilje, potem veliko- dušnost, pri vsem pa računanje na strankarski dobiček. Če bi tega ne bilo, bi ne sedela naša mladina skoro že me- sec dni v zaporih za razumljivi eksces v svojem boju za rešitev domovine pred domačimi izdajalci. Nikdo ni bil ad var- nostnih organov pri dejanju prijet, nikdo izmed zaprtih z resnimi dokazi obramen- jen. Prisilna srednjeveška inkvizicija je to zapiranje mladine kar na slepo. Vla- da je nasproti jakosti nacionalne misli v državi mnogo preslaba, da bi si upala gnati stvar do konca. Hotela je gibanje s silo zatreti, ker si je bila v svesti lastne krivde. Ko bode mislila, da za njo te ne- varnost ni, padla bode obtožba naen- krat pod klopi in vlada bode še delala, kakor da je rešila domovino.

— Nemcem in nemščarjem ob meji ra- ste greben po zaslugi Žebeta. Prejeli smo: Dne 25. febr. 1923 popoldne ob 14. uri je sklicel poslanec SLS Šebot shod v gostilni »Stehanscl« pri Mariji Snežni (Ščavniška dolina). Navzočih je bilo okoli

Mariborske vesti.

Maribor, 6. marca 1923.

40 pristašev in nepristašev. Še bot je govoril seveda nemški, čeravno so večina vsi navzoči razumeli slovenski. Pri 3. uri sta prišla tja šolski vodja in učitelj iz Marije Snežne, ter sta zahtevala, da se govori slovenski. Na te nedolžne besede so nemške in nemškutarske zverine na indirektnen ukaz generala Šebota napadle oba narodna delavca in jih začela pretepati. Šolskega vodjo so 2krat ranili z nožem in učitelja enkrat po glavi. To zverinsko početje sta Šebot in katoliški(?) kaplan iz Sv. Ane v Slov. goricah Peršnik mirno gledala. Varnostnih organov ni bilo blizu. Ko pa je imel preteklo leto poslanec Rožkar šbed pri Mariji Snežni so bili orožniki navzoči. Zakaj?? Kako naj obmejni učitelj v takih krajih, kjer se čuti potpolnoma osamljenega? Človek ni več varjen svojo življenja. Zahtevamo najstrožjih odredb za varnost se teh pičlih na meji vztrajajočih učiteljev. — Prihodnjič spregovorimo o nemških oškrbnikih in drugih organih, kateri dajejo tem ljudem še potuho. Tu ob meji morajo se začeti čistiti in sicer z železno roko.

— Otvoritev telefonske centrale pri pošti Velika Nedelja. Pri pošti Velika Nedelja je bila dne 19. febr. t. l. otvorjena telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni promet.

— Gibanje na Koroškem. Napad Orševcev. V nedeljo 25. febr. dopoldne je bil prav dobro obiskan shod političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem v popolnoma slovenski občini Slov. Plajberk, na katerem je poročal deželni poslanec V. Poljanec. Po shodu so se razšli zborovalci in poslanci ostali še v občini. Nenadoma pa je prišlo drvela popoldne tolpa 40—50 za pretep dobro oboroženih in pijanih pretepačev orševcev (Heimatschutzverband) iz Borovlj z namenom shod razbiti. Ker pa so prišli prepozno, so psovali poslanca Poljanca in so ga hoteli dejansko napasti, da ni prihitelo kakih 10 domačinov v njegovo zaščito. Tolpa je zahtevala, da mora poslanec tekom 10 minut občino zapustiti! Med tem je prišlo še kakih 5 domačinov in nemščurji so se zbalili ter odkurili s psovkami in grožnjami. Vse to se je odigralo kakih 20 korakov od orožniške postaje, razgrajanje in kričanje nemških tolpe je bilo tako, da bi zbudilo mrtvece, en orožnik v civilu je celo ves prizor gledal — pa oko pravice se ni zganilo! Dan pred tem dogodkom je nekdo domači orožnik v službi in pijan razbil pri nekem kmetu ponoči ob 11. uri, ko je vse spalo, 8 šip na oknih.

— Odbor društva konceptnih uradnikov politične uprave v Sloveniji sklicuje v zmlisu § 15. društvenih pravil (na zahteve članov) izredni občni zbor, ki se vrši v sredo 7. t. m. ob 15. in pol uri v knjižnični dvorani pokrajinske uprave v Ljubljani II. nadst. Predmet: »Nevzdržen gneten položaj konceptnih uradnikov politične uprave. Vabljeni so tudi, da se tega občnega zbora udeležijo vsi drž. konceptni uradniki tudi nečlani. Da bo mogoče pravočasno dostaviti legitimacije za znižano vožnjo na južni železnici, naj tovariši, ki se nameravajo udeležiti občnega zbora, pošljejo eno frankirano kuverto za vsak urad s svojim naslovom tajniku: Narte Velikonja, Ahaeljeva cesta, št. 13, Ljubljana. Ako do spe olajšava na drž. železnici, se člani pravočasno obveste.

— 150 ljubljanskih akademikov se po- da jutri v sredo na Sušak, da pozdravi novo osvobodeno kraje.

— Obsojeni verižniki z valutami. V soboto je bila v Zagrebu razglašena sodba v procesu zoper brate Mahler, ki so na veliko tihotaplili valute in devize ter znatno škodovali naši valutni politiki na inozemskem denarnem trgu. Obsojeni so bili Jakob Mahler na 4 leta, Hugo Mahler na 4 leta in Alojzij Mahler na 3 leta težke ječe.

— Napad na vilo nemškega poslanika v Rimu. V nedeljo ponoči sta vlomila dva teta v vilo nemškega poslanika v Rimu. Dospela sta že v drugo nadstropje, ko so bluge začeli streljati. Oba teta sta bila ranjena, obenem pa sta prišla v reko polietje, ki je bila telefonično pozvana na lice mesta. Mussolini je izrekel nemškemu poslaniku svoje obžalovanje, da je bila vila tako slabo zastražena. Naknadno se še doznava, da je bil pri napadu na vilo nemškega poslanika ranjen legacijski tajnik Altenburg. Rana je sicer težka, vendar pa ni smrtonosna.

m Zahvala skladatelja Viktorja Parma. Povodom jubilejske proslave 65 letnice mojega rojstva in 40letnice mojega delovanja na glasbenem kompozitorskem polju sem prejel od različnih društev, korporacij in posameznih oseb toliko brzojavk, pismenih in ustnenih čestitk, toliko lepih vencev in dragocenih daril, da mi ni mogoče, izreči vsem osebnost svojo zahvalo. Naj blagovolijo torej vsi, ki so se me spomnili ob tej priliki, posebno pa tudi zastopniki žurnalistike, sprejeti tem potom izraz moje najiskrenejše zahvalnosti. — Maribor, dne 5. marca 1923. — Z odličnim spoštovanjem Viktor Parma.

m Oseba vest. Za inšpektorja 3. razr. oblastne inšpekcije dela v Mariboru je imenovan g. Alfred Dejak, dosedaj v Celju.

m Odlikovanje. Z redom sv. Save 3. vrste je odlikovan nestor mariborskih Slovencev g. dr. Pavel Turner. Naše iskrene čestitke.

m Čudne razmere na južni železnici v Mariboru. Prejeli smo: Dne 3. tm. sem stal že točno ob 14. uri v vrsti črede, ki čaka, da zamudi vlak... Ob 14.30 sem dobil vozni listek za vlak proti Ljubljani — a vlak je že odšel. Prizadetihi je bilo mnogo potnikov. — Opominjamo ravnateljstvo južne železnice, da ukrene vse potrebno, da se to v bodoče temeljito spremeni. Če ena blagajna ne zadostuje, je treba odpreti pač dve ali tri. To vsakakor odločno zahtevamo.

m Za koncert ljubljanske Glasbene Matice so sedeži na galeriji spredaj rezervirani za dame v narodnih nošah, nakar opozarjamo vse gospe in gospodične, da si pravočasno preskrbe vstopnice pri Zlati Brišnikovi v Slovenski ulici. Želeli bi bilo, da bi se udeležilo koncerta kar največ narodnih noš.

m Koncert ljubljanske »Glasbene Matice«. Marsikomu se more pripetiti, da prezre velike lepake, ki naznanjajo koncert »Glasbene Matice« iz Ljubljane v soboto zvečer. To velja zlasti za obiskovalce iz okolice. Pisec teh vrst nikdar ne zamudi prilike, da ne bi užival prekrasnih trenutkov, ki mu jih nudijo taki koncerti v Mariboru. Da ne pridejo zaman v mesto, si naj v naprej oskrbe vstopnice. Dobe se pri Zlati Brišnik v Slovenski ulici.

m Interesantom natečaja gradbene loterije. Ker je razsodišče končalo svoje delo in ker treba v interesu ponudnikov predloženih načrtov razstaviti celo serijo vposlanih načrtov, je nujno potrebno, da se dozda samo z geslom označeni načrti označijo tudi s popolnim naslovom dotičnih ponudnikov. V to svrhu naj se gg. ponudniki zgledajo v društveni pisarni MGA tekom dveh dni.

m Črne koze v Mariboru. Vodstvo splošne bolnice v Mariboru sporoča, da je bil večeraj dne 5. marca tl. sprejet v bolnico en slučaj črnih koz. Z ozirom na veliko nalezljivost te kužne bolezni se je ukrenilo vse potrebno ter je vsak obisk bolnikov v bolnici do nadaljnjega prepovedan. Tudi odpust bolnikov iz bolnice je ustavljen. Sprejem v bolnico je omejen na nujne slučaje.

m Pouk na obrtno nadaljevalni šoli se zopet v vseh razredih redno vrši.

m Peta redna seja občinskega sveta mariborskega se vrši v petek dne 9. marca 1923 ob 19. uri v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. Overovanje zapisnika zadnje sedenja in poročilo predsedstva. 2. Predlogi, interpellacije in vprašanja. 3. Poročilo odsekov. Podrobnosti dnevnega reda se naznani pravočasno klubovim načelnikom. GG. obč. svetovalci se vabijo k udeležbi!

m Za dom siromašne siročadi so darovali: restavratorka Stieckler 100 D; hotelir Friedl 100 D; trgovec Šerec 100 D; mesar Berchtold 100 D ter kavarnarica Žigart 100 D. Srčna hvala. Posnemajete!

m Za nacionalistične žrtve je daroval neimenovani gospod 20 Din. Posnemajte!

m V pojasnilo. G. Janko Jenko, znani in neumorni član Sokola, nas naproša, da objavimo, da ni identičen z Dragom Jenkom, ki je bil večeraj pred poroto radi poverbe obsojen na 4 leta težke ječe ter da tudi ni z njim v sorodstvu.

m Kdaj se povišek hišne najemnine vpoštevata pri določevanju višine hišnonskega davka? S strani javnosti

smo prejeli sledeče opozorilo. Po zakonu, veljavem v Sloveniji, se vpoštevata hišna najemnina v krajih, kjer je nad polovico hiš oddanih v najem na dveletno dobo. Najemnina plačana leta 1923. pride torej v Mariboru šele pri odmeri hišnonsajemninskega davka za l. 1925—1926 v poštev. Iz tega sledi, da večina hišnih gospodarjev neopravičeno od najemnikov zahtevajo že sedaj povračilo hišnonsajemninskega davka od povišane najemnine. Ako je hišni gospodar prejšnjo najemnino za 100% povišal, sme zahtevati od najemjemalca le prvotno čisto najemnino v dvojnem znesku, prištevši 36% hišno najemninskega davka od prvotne čiste najemnine. Dobro bi bilo, da bi se društvo hišnih gospodarjev potrudilo ter hišne gospodarje o pravilnem računanju poučilo, ker bi s tem izstalo mnogo preprirov med njimi in najemniki.

m Nepošten gospodar. Na našo tozadavno nočico smo prejeli od tvrdke Bühl sledeči popravek: Sklicevaje se na § 19 tiskovnega zakona Vas prosim, da popravite članek »Nepošten gospodar«, ki ste ga priobčili v številki 50 »Tabora« pod »Mariborske vesti«, kakor sledi: V član-ku omenjeni sodček vina se je poslat neposredno na naslov tvrdke Bühl, prevzel ga pa je livar Jurij Doležal, ne pa lastnik Bühl, ker je to bilo v soboto popoldne in inž. Bühl sploh ni bilo v pisarni. Omenjeni livar je potem spravil sodček na kletnih stopnicah svojega lastnega stanovanja, ki leži čisto izven področja tvrdke Bühl. Vino se je nekaj dni potem, ne da bi se bila tvrdka Bühl sploh brigala zanj, spravilo v tovarniški prostor v Motherjevi ulici, kjer ga je neki uslužbenec razdelil med svoje tovariše. Ob tej priliki se je sicer s strani obojga trdila, da se je k vinu prililo vode, tvrdki Bühl pa tozadevno ne more podati nobenih pojasnil, ker ji je o celi zadevi znano le to, kar je zgoraj navedeno. Mogoče pa je tudi, da so se nekateri uslužbenci, ki so pač vajeni boljše kapljice, zmotili pri svoji ugotovitvi, da se je prililo vode, kajti po izpovedbah uslužbencev je bilo dotično vino lahko bizeljsko vino. Vsekakor pa so vsa domnevanja, da je lastnik tvrdke sam manipuliral z vinom, brez vsake podlage. Zahvaljujemo se za prijazno objavo tega popravka ter beležimo z velespoštovanjem »Kovinska li-varnica in delavnica za strojedelstvo, Inž. J. & H. Bühl, Maribor.« — Besedo ima naš dopisnik.

m V sredo, 6. tm. koncert v Grajski kleti polnoštevne godbe »Drava«. Začetek ob pol 20. uri.

Narodno gledališče

Repertoire:

Torek, 6. marca Urh, grof celjski Ab. C.

Sreda, 7. marca Ono. B.

Četrtek, 8. marca »Pri treh mladenkah«, Ab. A.

Petek, 9. marca Urh, grof celjski, B.

Sobota, 10. marca. Zaprio.

Kultura in umetnost

x Pevski zbor »Glasbene Matice« v Ljubljani, ki koncertira prihodnjo soboto v Götzovi dvorani, prinaša seboj prav pester vspeh, obstoječ iz 24 točk. S tem sporedom nam hoče zbor pokazati ves razvoj in vspon zbora od l. 1892 naprej, ko se je zbor ustanovil in ko je koncertni vodja g. M. Hubad prevzel vodstvo zbora. Zbor proizvaja najnečnejše po Hubadu harmonirane narodne pesmi, katere je dunajska kritika leta 1896 najlepše bisere narodne duše imenovala, nadalje doslej v Mariboru še neizvajane rukovete Mokranjaca, zbore E. Adamiča, Deva, dr. Kreka, Lajovica, Pavčiča in dr. Schwaba, katerih skladbe so tvorile stalni koncertni repertoar ljubljanske Matice od leta 1892 naprej. Najzanimivejši komadi so vsekakor Lajovčeve l. 1921 v modernem slogu komponirane skladbe. Že Janes opozarjamo, da prične koncert ob pol 8. uri.

Objave.

§ Mestni kino. II. epoha zanimivega senzacijskega filma »Carstvo Džungle« in sicer »Sužnja belega vraga« v 6. dejanjih se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Porotno sodišče.

Maribor, 5. marca.

Sam se je v ječi obtožil.

Kot prvi je danes v tekočem porotnem zasedanju stal pred poroto 21letni Franc Fürst, delavec iz Veržeja. Obtožen je bil, da je meseca oktobra 1922 na poti iz Cve-na proti Moti napadel in oropal Matijo Kovačiča za 38.156 K; dalje je 15. jan. 1922 ukradel v »Marijanišću« v Veržeju 16.000 K, sept. 1922 pa Ferd. Kovačiču, sinu Matije Kovačiča na Moti, 300 K. — Fürst je bil že večkrat radi tatvine in goljufije kaznovan, zadnjič nov. 1922 na 8 mesecev ječe. V ječi ga je pekla vest in sam se je ovačil radi gornjih dejanj. Njegova samoobtožba se je izkazala kot resnična in je bil Fürst obsojen na 4 leta težke ječe.

Velike defraudacije pri južni železnici.

Asistent juž. žel. Karl Jenko v Mariboru, star 25 let, je obtožen, da je s ponarejenimi podpismi v času od 11. julija 1921 do 12. januarja 1923, skupno 17 krat, dvignil pri postajni blagajni juž. železnice 1.937.633 K. Jenko se je priselil s starši iz Trsta. Konec leta 1920 mu je bilo pri rač. oddelku progovne sekcije poverjeno izplačevanje delavcev. Vse zaračunavanje je vodil obtoženeec sam in pošiljal račune naravnost v Ljubljano. Načelnik progovne sekcije je bil do septembra 1922 inž. Hava, ki je obtožencu popolnoma zaupal ter podpisal vsako predloženo prejemnico. To zaupanje pa je Jenko zlorabljal v svoje izkoriščevalne namene. Meseca septembra 1922 je bil inž. Hava premeščen v Avstrijo. Načelnikom progovne sekcije je bil imenovan inž. Kulakov. Ta pa je bil napram obtožencu bolj previden in tako je prišla končno Jenkova sleparija na dan. Že pri prvi pobotnici je inž. Kulakov zahteval pojasnila, kako je Jenko porabil denar. Obtoženeec se je izgovarjal na vse mogoče načine, in inž. Kulakov je zahteval preiskavo, ki je ugotovila, da je Jenko ogoljufal železnico za 1.937.633 K. Goljufal je na tri načine: dvignil je denar za predjume delavcev, a ga porabil sam; v drugih slučajih je znesku v pobotnici pripisal kako ničlo od zada in napravil n. pr. iz 2.000 Din. 20.000 Din. Ko pa je postal načelnik inž. Kulakov, in mu ni hotel slepo podpisovati pobotnice, je kratkoma ponarejal podpise in dvigal denar.

Že pred odkritjem Jenkove sleparije je vzbujalo pozornost Jenkovo razkošno življenje. Dočim drugi nastavljenec in višji uradniki južne železnice komaj izhajajo s svojimi prijemki, je živel Jenko silno razkošno, kar dokazuje dejstvo, da je v poldrugem letu zapravil skoraj 2 milijona. Popival je po gostilnah in kavarnah ter naravnost razsipaval denar. Kar v eni noči je zapravil po 6—7000 K. Svoji ženi je kupoval dragocene toalete in nakit, se vozil vedno s fijakarjem, ki ga je moral po cele noči čakati, da ga je zopet peljal domov. Jenko je s prva dejanja tajil, končno pa, vse priznal. Porotniki so krivdo soglasno potrdili. Jenko je obsojen na 4 leta težke ječe.

Maribor, 6. marca.

Uboj v Ivanovcih.

Dne 3. novembra 1922 so kopali pri posestniku Adamu Lipiču v Andrejevih krompir. Pri delu je med drugimi pomagala tudi 22 letni posestnik Josip Lanjšček. Domov grede so fantje prepevali in se držali pod pazduho ter se med potjo v šali prerivali sem ter tja. Slučajno so trije: Lanjšček, Flisar in Gorea padli. Prva dva sta bila hitro zopet vstala in šla dalje. Gorea pa je malo zaostal ter se le na to prihitel za njima, in jih začel zmerjati. Nastal je prepir, tekom katerega je Gorea udaril z motiko Lanjščeka po glavi. To je Lanjščeka razburilo in začel je slepo udrihati po nasprotniku. Zadal mu je več težkih poškodb na glavi. Gorea je ostal na mestu mrtev. Obdolženec dejanje priznava. Sodba se glasi na 18 mesecev težke ječe.

Celje, 5. marca.

Morilec tasta.

Po dolgem presledku se je pričelo danes tu porotno zasedanje. Na vrsti so večinoma umori in uboji. Danes je stal pred poroto 24 letni oženjeni posestnik Karel Beve iz Virštana, obtožen, da je v mraku 20. nov. 1922 umoril svojega ta-

sta Janeza Smrekarja. Udaril ga je po glavi z železnim batom. Porotniki so vprašanje na umor potrdili in je bil Bevo obsojen a smrt na vislicah.

Gospodarstvo.

g Novosadska produktna borza 3. marca. Pšenica baška 450, rž baška 390, ječmen baški 320, oves baški 280, koruza baška 248, sremska sožena 340, za april 260, moka št. 0 650; tendenca nespremenjena.

g Dobava drv. Dne 12. marca tl. ob 10. uri dopoldne se bodo vršile pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri Komandah vojnega okruga v Mariboru in Celju ter pri komandah mesta v Ptuj in Slovenski Bistrici ofertalne licitacije, glede dobave drv za čas od 1. maja do 31. decembra 1923 za garnizije Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj in Slovenska Bistrica. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava mila. Pri Oddeljenju za mornarico v Zemunu se vrši dne 16. mar-

ca tl. ob 11. uri dopoldne druga ofertalna licitacija, glede dobave 10.000 kg pralnega mila. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja železne strugotine. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 16. marca tl. ob 11. uri dopoldne dražba 25-30 ton strugotine od železa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava bencina. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 17. marca tl. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija, glede dobave 100.000 kg bencina. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava desk in gradbenega lesa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 13. marca tl. pismena ofertalna licitacija, glede dobave raznih desk in gradbenega lesa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled.

Mala oznanila.

Stenotipistinja, dobra stroje-piska in hitra (nemška) stenografinja, slovenske odnosno srbohrvatske in nemške korespondence popolnoma zmožna, se išče. — Slovensko in nemško lastnorčno pisane ponudbe je z curriculum vitae in referencami poslati na tvrdko: Mednarodni carinski-spedijski bureau Bran. Puljević & I. Bonča, Maribor, Aleksandrova cesta št. 44-I, 442 3-2

Mali lokal na prometnem kraju se takoj odda. Naslov pove uprava. 446

Lepa nova spalna soba iz trdega lesa ter sivalni stroj znamke „Singer“ se ceno prodaja. Fani Krizan, Ruska cesta št. 4 (branjarija). 464

Menjam stanovanje, obstoječe iz 2 sob in kuhinje za eno prazno sobo v mestu. Naslov pove uprava. 467

Nova jedilna soba iz trdega lesa, 6 nmiatih stolov, divan, igralna mizica z mramornasto ploščo in nekaj slik je na prodaj. Naslov pove uprava. 462

Samostojna gospodična išče prazno sobo. Ponudbe pod „Lastno pohišje“ na upravo „Tabora“. 468

Prodajam chromatično harmoniko ali pa jo zamenjam za kolo. Lajtersberg, Škofova pristava. 463

Zemljepis Oražen za srednje sole, dobro ohranjen, želim kupiti. Ponudbe pod gornim naslovom na upravo. 443 1

URE, žepne in stenske, popravila naj-solidnejše tvrdka R. Bizjak, urar, Gosposka ul. št. 16, Maribor. 433 15-4

Ne pozabi naročnino!

Prostovoljna javna dražba.

Dne 8. marca 1923 ob 9. uri predpoldan se vrši v skladišču spedijske tvrdke „JADRAN“, dr. z o. z., Meljska cesta št. 29, dražba raznega pohištva.

Tozadevna pojasnila daje pisarna tvrdke „JADRAN“, dr. z o. z., Meljska cesta 1. 465 2-1

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.) (44)

Počaka je, da se je policijski častnik odstranil, potem se je hitro približal du Barry-ju, ki je tudi hotel oditi, — ga je malo zadel, kot po nepazljivosti, pa mu rekel:

»Danes zvečer pri meni doma!« —

Odhitel je ne ozri se in po ulici sv. Antona, je dospel v uličico sena, v malo hišico, kjer je stanoval in kamor je skrivaje prišel du Barry iz Bastilje.

To je bilo bivališče gospoda Jakoba in neznanec na trgu pred cerkvijo je bil gospod Jakob sam.

Vstopil je v pisarno, zaprl vrata, zaklonil, — zategnil zastor na oknu in gotovo, da ga nikdo ne opazuje, je pčtitisnil na nek vzmet v zidu, in odprla se je v stenoma, — v kateri je bilo nštevila pisem, vsi numerirani in razdeljeni na kupe, — zravni teh so bila še pisma za bankirje v Parizu in tudi še skrinjica z rumenimi zlatniki.

Gospod Jakob je vzel iz nekake šapa par pisem, naredil opazke na kos papirja, potem pa zopet stavil šop na svoje mesto.

Vsedel se je potem k mizi, — začel pisati s čudnimi črkami, ki niso bile francoske, — ne nobenega poznanege jezika.

Tri ure je pisal, — in njegovo delo je moralo biti pač težavno, kajti večkrat je premišljeval, namršil obrvi in zopet začel pisati.

Ko je končal, je stavil osmero listkov, katere je dovršil, v ovoj, in napisal na istega naslov z isto neznano pisavo.

Med pisanjem je šepetal naslov:

»Izročiti N. V. — Federiku II., pruskemu kralju! — Evo, — končal sem! — Da bi me le poslušali, potem bo že vse dobro!« —

Konečno pa je še vse skupaj dejal v drug pisemski ovoj, katerega je zapčatil z voskom in naslovil na

»Gospoda Wilfried Jungmann trgovca z dišavami

Wilhelmstrasse Berlin (Prusko kraljestvo).

Nujno naročilo popra in dišav.«

Zatem je zaprl skrivno omaro, je odprl vrata svojega urada, — odprl okno in ugasnil bakljo, — in odšel je v jedilnico. — Pozvonil je slugi.

Prišel je priprosto oblečen človek, kakor sluga navadnih meščanov.

Gospod Jakob mu je izročil pismo, — ter mu kraško in odločno ukazal:

»Pošljite takoj kurirja s tem pismom, katero je jako nujno, — baron, ste li razumeli!« —

Ta človek se je priklonil globoko ter rekel:

»Dobro, — monsieur!« —

Ko je odšel sluga, katerega je gospodar nazival z baronom, — se je vsedel gospod Jakob v slab naslonjač, — prekrizal nogi, zaprl oči in dozdevno se vdal lahnemu spanju.

Bilo je nekako osem ura, ko je prišel du Barry.

»In tedaj, dragi grof, — ta poroka!« — je hitro vprašal gospod Jakob.

»Je že dovršena zadeva, kakor ste videli. — Prihajam ravno iz palače d' Etioles. Zdi se mi, da bo hud nasprotnik!« — In mladenka?« —

»Ivana Poisson? — Se obnaša čudovito!« —

»Da, da, ona je hlabra!« — je počasno pristavil gospod Jakob. — »In to je velika nevarnost za nas. — Škoda, da nisem zagledal jaz tako žensko. — Ali mogoče. Ne, — ona ljubi preveč kralja in bi ne vstrezala mojim načrtom!« —

»Našemu načrtu,« — je ironično pristavil du Barry.

Gospod Jakob ga je prezirljivo pogledal, kakor višji nižjega, — a hitro se je zopet nasmešnil in rekel:

»To ravno sem hotel reči. — Ali, da slišimo, kaj se vam zdi od sedanjega položaja?« —

»Mislim,« — je rekel du Barry poble del od jeze, — »mislim, da je d' Etioles strašen intrigant in da ga bom jaz ubil, če bi se utegnil postaviti na mojo pot!« —

»Le ubijte ga, če vam drago,« — je hladno povzel gospod Jakob. — »Ali pred vsem je treba, da se prepriči Poissonki, pardon, — gospe d' Etioles, da pride do kralja. — Razumete, to je absolutno potrebno!« —

»Ali s kakim sredstvom?« — je zamrmral du Barry. — »Kralj jo je opazil, — videl jo je na goljavi pri Romitoriju, kamor sta d' Etioles in Poissonka povedla deklico, — in ona je naredila mogočen utis. — Kralj se je sprehajal pod njenim oknom, kakor zaljubljen študent. Stopil je na balkon v Louvreju, da jo je videl priti od poroke. — Vsi na dvoru so mnenja, da je to začetek resne ljubezni. Treba je bilo videti danes d' Etiolesa. — Vsi naši dvorjaniki so bili tamkaj, vsaki si je želel le jednega pogleda lepe mlade žene. — In d' Etioles. — Da bi bili vi videli, kako zmagovalen pogled me je ošinil iz njegovih oči!« —

»Da, — ali ona še ničesar ne dvomi! — Ona še ničesar ne ve! — To vam rečem jaz. — Treba je prepričati, da spregovori gospa d' Etioles in kralj le eno besedico!« —

»Ali kako?« — je spregovoril du Barry.

»Sredstvo bi bilo, da se vseli v srce gospe d' Etioles nova ljubezen, zaneti nova strast. — Mislite si lepega, mladega, pogumnega viteza, — inteligentnega in v vseh pogledih popolnega, — a zraven vsega tega pa zaljubljenega, — da zaljubljenega z vsem onim mladeniškim

ognjem, kateremu se ne more upirati nobena ženska. — Mi vzamemo tega mladeniča, ga povedemo v hišo d' Etioles in mu porečemo: Stori, potrdi se, da te vzljubi!« —

»Dobro,« — je rekel du Barry, — »težkoča bi ne bila sedaj v drugem, kot da se dobi takega viteza. — Oh, — pa, saj poznam okoli sebe več kot dvajset mladih plemičev, ki bi izvrstno igrali to vlogo!« —

»Vi me niste razumeli. — Tu se ne gre za vlogo, tu se gre za viteza, ki jo tudi res ljubi, — ki je tak, kakor sem ga opisal, da tudi doseže, da ga vzljubi mladenka!« —

»Iskal bodem!« — je rekel du Barry. — »Ni treba. — Mladič sem že dobil, in sicer tako popolnega, da bi ne bil sploh kaj takega upal!« —

»Kdo je?« — je vprašal du Barry že vznemirjen, in nekako ljubosumen na onega, ki bi vtegnil v ne preveč prijetnih okoliščinah spodnesti njega samega.

»Kako se zove oni mladenič, katerega ste pustili aretirati danes jutraj?« —

Du Barry je vzrojil.

»Tisti, — ne, on nikoli!« —

»Ali, — ne govorite neumnosti, dragi grof,« — je mirno in prijazno miril go spod Jakob.

»To je moj sovražnik!« — je sikal du Barry.

»Vprašal sem vas po njegovem imenu!« —

»Vitez d' Assas!« — je tiho odgovoril du Barry, ukroten od strogega pogleda.

Ta se je zamislil.

»Vitez d' Assas,« — je sam pri sobi ponovil. — »Zdi se mi, da poznam. — Dobra plemenitaška rodovina z dežele. — Pogum, ponos, uboštvo! — Evo, to je zgodovina cele rodovine! — Torej prav posebno prikladno za nas!« —

(Dalje prih.)

Bremen - New York

Direktne zveze s sijajnimi ameriškimi vladnimi parniki. Nenadkriljivi glede udobnosti, čistote in prvovrstne hrane. Najhitrejši in najvarnejši parniki.

„George Washington“ „America“ 3525
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte natančnejša pojasnila in plovno listo števil.

UNITED STATES LINES

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, palata Beogradske zadruge.

Priporoča se:

Rajko Zotter

krojač za gospe in dečke
MARIBOR

Pristan šte. 6, I. nadstropje
(pri Dravi). 413

Semena

vrtnice in sadna drevja, se dobe pri „VRT“, Džamonja in drugovi, družba z o. z., Maribor, Copova ulica. Zahtevajte cenik. 407

Pomožnega delavca

zdravega, mlajšo moč, sprejme takoj

Mariborska tiskarna d.d.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!